

Revízia pravidiel štátnej pomoci pre výskum, vývoj a inovácie

Vysvetľujúca poznámka

Navrhované revízie rámca pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie sú spojené s výsledkami kontroly vhodnosti, komplexného hodnotenia politík, v ktorom sa posudzuje „vhodnosť“ pravidiel štátnej pomoci, ktoré boli súčasťou modernizácie štátnej pomoci. Predbežné výsledky kontroly vhodnosti sú stanovené v pracovnom dokumente útvarov Komisie o kontrole vhodnosti z 30. októbra 2020¹.

Výsledky hodnotenia kontroly vhodnosti potvrdili, že celkové pravidlá štátnej pomoci na výskum, vývoj a inovácie zavedené v roku 2014 fungovali dobre a prispeli k podpore činností v oblasti výskumu, vývoja a inovácií v EÚ bez neprimeraného narušenia hospodárskej súťaže. V spätnej väzbe od zainteresovaných strán sa takisto uznáva význam zachovania stabilných pravidiel po strmej nábehovej krivke od revízie modernizácie štátnej pomoci.

Hodnotenie kontroly vhodnosti však zároveň preukázalo, že sú potrebné viaceré ciele technické revízie zamerané na ďalšie zjednodušenie a objasnenie uplatňovania pravidiel, ustanovených v rámci pre výskum, vývoj a inovácie, ako aj v príslušných článkoch všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách. Okrem toho preukázalo potrebu aktualizácie týchto pravidiel s cieľom odrážať vývoj trhu a technológií spôsobom, ktorým sa uľahčí dvojaká transformácia európskeho hospodárstva.

Ustanovenia rámca pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie sú v skutočnosti doplnené všeobecným nariadením o skupinových výnimkách (ďalej len „nariadenie GBER“), v ktorom sa stanovujú podmienky zlučiteľnosti *ex ante*, na základe ktorých môžu členské štáty vykonávať opatrenia štátnej pomoci bez predchádzajúceho oznámenia Komisii. Komisia súbežne s revíziou rámca pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie vykonáva cieľnú revíziu nariadenia GBER, ktoré bude takisto zahŕňať cieľnú zmenu ustanovení nariadenia GBER týkajúcich sa výskumu, vývoja a inovácií.

S cieľom riešiť uvedené skutočnosti obsahuje revidovaný rámec pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie tieto ciele zlepšenia:

1. Po prvé, zavádzajú sa objasnenia vymedzenia týchto pojmov:

- a) *Vymedzenie, ktoré sa vzťahuje na inovačné zoskupenia.* Cieľom revízie je objasniť, že centrá digitálnych inovácií vrátane tých v rámci programu Digitálna Európa sa môžu kvalifikovať ako inovačné zoskupenia v zmysle príslušného vymedzenia, ktoré už bolo stanovené v rámci pre výskum, vývoj a inovácie. Cieľom tejto zmeny je objasniť všetkým členským štátom a príslušným zainteresovaným stranám, ako udeľovať vnútroštátnu podporu centrá digitálnych inovácií, pričom sa nemení rozsah uplatňovania existujúceho vymedzenia. Objasnenie okrem toho umožňuje aj vysvetliť, akým spôsobom pravidlá štátnej pomoci už podporujú dôležité priority Komisie, ako sú programy Digitálna Európa a Horizont Európa, ktoré poukazujú na potrebu podpory infraštruktúr, ako sú centrá digitálnych inovácií, ktoré stimulujú spoluprácu, vytváranie sietí a inovátné riešenia.

¹

<https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/2044-Fitness-check-of-2012-State-aid-modernisation-package-railways-guidelines-and-short-term-export-credit-insurance>.

- b) Ďalšie zavedené cielené objasnenie sa vzťahuje na vymedzenie pojmov **priemyselný výskum, experimentálny vývoj**, ako aj na vymedzenie činností v oblasti **inovácie procesov a organizačnej inovácie**. Výsledkami kontroly vhodnosti sa ukázalo, že boli požadované objasnenia v súvislosti so spôsobom uplatňovania vymedzenia pojmov v oblasti IT, vývoja softvéru vrátane umelej inteligencie a ďalších digitálnych technológií, ktoré uľahčia vykonávanie priemyselnej stratégie a digitálnej agendy Komisie. Činnosti v oblasti výskumu, vývoja a inovácií súvisiace s digitalizáciou sú v existujúcom vymedzení pojmov už implicitne obsiahnuté, hoci sa v ňom výslovne neuvádzajú. Plánované objasnenia by preto zaviedli len výslovný odkaz na činnosti v oblasti digitalizácie s cieľom objasniť, že činnosti vykonávané v týchto oblastiach patria do rozsahu pôsobnosti vymedzenia, a zvýšiť tak predvídateľnosť a právnu istotu pravidiel. Tieto objasnenia nemajú vplyv na rozsah uplatňovania vymedzenia alebo oprávnené činnosti, na ktoré sa vzťahuje.
- c) V súvislosti s **inovačnými činnosťami MSP** dôkazy získané počas kontroly vhodnosti potvrdzujú, že MSP naďalej čelia zlyhaniu trhu ovplyvňujúcim ich kapacitu v oblasti inovácií, a to v dôsledku nízkej miery činností v oblasti digitalizácie a/alebo ťažkostí v súvislosti s prístupom k službám na podporu inovácií. V tejto súvislosti kontrola vhodnosti potvrdila, že príslušné pravidlá štátnej pomoci na výskum, vývoj a inovácie, ktoré sú uplatniteľné na pomoc na inovácie pre MSP, zostávajú naďalej platné a rozhodujúce. Chýba im len dostatočná jasnosť z hľadiska niektorých zo zainteresovaných strán v súvislosti s rozsahom, v akom pomoc na inovácie pre MSP (ako je vymedzená a stanovená v existujúcich pravidlách) umožňuje podporu pre činnosti v oblasti digitalizácie (ako je podpora pre služby poskytované výskumnými infraštruktúrami, technologickými infraštruktúrami, inovačnými infraštruktúrami). Príslušné vymedzenie sa preto upravuje s cieľom explicitne spresniť a objasniť, že uvedené činnosti už sú oprávnené na podporu už v rámci existujúceho opatrenia. Toto objasnenie by malo prispieť aj k posilňovaniu synergií s investičnými prioritami Komisie určených v jej stratégii pre MSP a priemyselnej stratégii.

2. Po druhé, zavádzajú sa vymedzenie a kritériá zlučiteľnosti s cieľom umožniť podporu pre technologické infraštruktúry, aby mohli odrážať vývoj trhu a technológií, a stimulovať investície do výskumu, vývoja a inovácií, ktoré uľahčujú dvojakú transformáciu. Tým sa zároveň uľahčí zvyšovanie miery vykonávaných činností, najmä MSP, ktoré môžu prostredníctvom využívania technologických infraštruktúr priniesť inovatívne riešenia súčasných spoločenských výziev, akými sú zmena klímy, ako aj rýchly posun k digitalizácii, a to v súlade s cieľmi zelenej dohody a priemyselnej stratégie.

Podľa revidovaných pravidiel a na rozdiel od výskumných infraštruktúr, technologické infraštruktúry má využívať predovšetkým priemysel, a najmä MSP, s cieľom riešiť nedostatok relevantných skúšobných zariadení, ktoré sú bližšie k trhu, pre nové neodskúšané technológie s cieľom dokončiť ich vývoj pred uvedením na trh.

Cielená revízia je založená na existujúcich pravidlách zlučiteľnosti štátnej pomoci na výskum, vývoj a inovácie, konkrétnejšie tých, ktoré upravujú i) podporu projektu v oblasti

výskumu a vývoja na činnosti experimentálneho vývoja (relevantné pre činnosti skúšania a zdokonaľovania technologickej infraštruktúry) a ii) investičnej pomoci na výskumnú infraštruktúru.

Konkrétnejšie, podmienky zlučiteľnosti pre technologicke infraštruktúry boli stanovené týmto spôsobom:

- i) Uplatniteľné vymedzenie je založené na vymedzení, ktoré bolo vypracované v pracovnom dokumente útvarov Komisie o technologickej infraštruktúrach². Vymedzenie bolo rozpracované GR pre výskum a inovácie na základe získaných skúseností v rámci programu Horizont 2020 (vymedzenie zodpovedá činnostiam skúšania a zdokonaľovania vo fáze experimentálneho vývoja). Umožňuje to zabezpečiť terminologickú súdržnosť medzi pravidlami štátnej pomoci a programom Horizont (často podporovanú našimi zainteresovanými stranami).
- ii) Technologicke infraštruktúry budú podporené rovnakým spôsobom ako výskumné infraštruktúry, a to s podporou obmedzenou na investičné náklady.
- iii) Pokiaľ ide o úroveň pomoci (intenzita pomoci), základná intenzita pomoci bude založená na intenzite uplatniteľnej na činnosti experimentálneho vývoja (25 %), keďže technologicke infraštruktúry sú zapojené do činností testovania a zdokonaľovania vo fáze experimentálneho vývoja³. Členské štáty tak už nebudú nútené pridelať investičnú pomoc na každý projekt v oblasti experimentálneho vývoja vykonávaného konkrétnymi používateľmi technologickej infraštruktúry (čo spôsobuje zásadnú administratívnu záťaž), namiesto toho ale budú schopné naraz podporiť investície do technologickej infraštruktúry.

3. Po tretie, neprimeranú administratívnu záťaž, ktorej čelia členské štáty pri vykonávaní podpory na základe rámca pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie, budú riešiť tieto revízie:

- a) Revidovaný rámec pre výskum, vývoj a inovácie stanovuje pravidlá týkajúce sa zjednodušenej metodiky výpočtu nepriamych nákladov na projekty v oblasti výskumu a vývoja.**

V tejto súvislosti sa v rámci návrhu revízie zavádza zjednodušenie výpočtu oprávnených nákladov na projekty v oblasti výskumu a vývoja, a to prostredníctvom umožnenia uplatňovania zjednodušenej metodiky výpočtu nepriamych nákladov. V súčasnosti umožňujú pravidlá nariadenia GBER členským štátom používať zjednodušené vykazovanie nákladov len vtedy, ak sa projekt alebo činnosť aspoň čiastočne financuje prostredníctvom fondu Únie (napr. Horizont – EŠIF). Výsledky kontroly vhodnosti odhalili potrebu širšieho uplatňovania zjednodušeného vykazovania nákladov na výpočet oprávnených nákladov. Keďže skutočné nepriame oprávnené náklady je často zložité overiť a preukázať, použitie zjednodušeného vykazovania nákladov výrazne zjednodušuje poskytovanie pomoci na projekty v oblasti výskumu a vývoja riadiacimi orgánmi. Kontrola

² <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/0df85f8b-7b72-11e9-9f05-01aa75ed71a1>.

³ Ak sa vykoná podrobné posúdenie, bežná miera intenzity pomoci pre jednotlivé notifikácie sa môže zvýšiť až na úroveň 40 %.

vhodnosti okrem toho poukazuje na nedostatok opodstatnenia pre vylúčenie tejto možnosti v prípade projektov v oblasti výskumu a vývoja financovaných výlučne prostredníctvom vnútroštátnych zdrojov (vrátane fondov mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti). Aj keď sa v množstve vopred notifikovaných prípadov výskumu a vývoja prijala v súvislosti s nepriamymi nákladmi zjednodušená metodika výpočtu nákladov, táto prax nebola doposiaľ formalizovaná.

b) Zároveň sa zavádza objasnenie, že monitorovanie vedľajšej povahy hospodárskej činnosti, ako sa vymedzuje v odseku 20 rámca pre výskum, vývoj a inovácie, sa bude uplatňovať na obdobie 10 rokov.

Je to potrebné na zabezpečenie súladu s obdobím 10 rokov stanoveným v procesnom nariadeníⁱ, t. j. obdobím, nad rámec ktorého Komisia nemá zákonné prostriedky na to, aby požiadala o vymáhanie udelenej pomoci, ako aj s cieľom vyhnúť sa vykonávaniu monitorovania na dobu neurčitú so zreteľom na to, že po 10 rokoch by bola väčšina nákladného laboratórneho vybavenia na výskum a vývoj takmer úplne znehodnotená.

Je nespochybniteľné, že jednoznačné pravidlá štátnej pomoci sú v súčasnosti ešte viac potrebné. Očakávame, že cielené technické zmeny pravidiel budú bez akéhokoľvek neopodstatneného oneskorenia usmerňovať členské štáty pri vykonávaní programov verejnej podpory (mobilizácia súkromných investícií) a pomáhať podnikom a výskumným organizáciám vyvíjať nové technológie. Tieto nové technológie zase budú predstavovať základňu, na ktorej budú ekologické a digitálne výrobky a služby prichádzať na trh, a transformovať tak európske hospodárstvo v súlade so zelenou dohodou/oznámením o digitálnej Európe do roku 2030/2050. Členské štáty budú prostredníctvom jasnejších pravidiel schopné znížiť čas medzi podaním žiadosti a udelením finančných prostriedkov.

ⁱ [Nariadenie Rady \(EÚ\) 2015/1589 z 13. júla 2015 stanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie](#), Ú. v. EÚ L 248, 24.9.2015, s. 9.